യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 5✓
(ഉപശമപ്രകരണമ്)/സർഗം 77✓

ശ്രീരാമ ഉവാച .

സമാ-സേന മുനേ ഭൂയോ ദൃഷ്ട-ത+ത്ത്വ-ചമത്/കൃതേഃ .
കഥയോ-ദാര-വൃ+ത്താ+ന്തംങ് കസ്തേ വചസി തൃപ്യതി .. 1

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ജീവ+ന്മുക്തസ്യ ബഹുധാ കഥിതംൽ ല+ക്ഷണം മയാ .
ഭൂയോഽപി+ത്വം മഹാബാഹോ ക+ഥ്യ-മാന-മിദം ശ്രൃണു .. 2

സുഷുപ്ത-വദിദംൻ നിത്യം പ+ശ്യ+ത്യപ-ഗതൈ-ഷണഃ .
അസ+ദ്രൂപ-മിവാ-സ+ക്തം സർവ+ത്രാഖില-മാത്മവാൻ .. 3

കൈവ+ല്യ/മിവ സം-പ്രാപ്തഃഫ് പരി-സുപ്ത-മനാ ഇവ .
ഘൂർണമാന ഇവാ-ന+ന്ദീ തിഷ്ഠ+ത്യധി-ഗതാ+ത്മ.ദൃക് .. 4

നാദത്ത-മ+പ്യുപാ-ദ+ത്തേ ഗൃഹീത-മപി പാണിനാ .
അന്തർ-മുഖ-തയോ-ദാത്ത/രൂപയാ സമയാ ധിയാ .. 5

യ+ന്ത്ര-പുത്രക-സംചാര ഇതീമംഞ്. ജനതാ+ക്രമമ് .
അന്തഃസ്-സംൽ ലീനയാ ദൃഷ്ട്യാ പശ്യൻ/ഹസതി ശാന്തധീഃ .. 6

നാപേ+ക്ഷതേ ഭവി+ഷ്യം ച വർത-മാനേ ന തിഷ്ഠതി .
ന സംസ്മര+ത്യതീതംഞ് ച സർവ-മേവ കരോതി ച .. 7

സുപ്തഃഫ് പ്രബു+ദ്ധോ ഭവതി+ പ്രബു+ദ്ധോഽപി ച സുപ്തവാൻ .
സർവംങ് കർമ കരോ+ത്യന്തർ/നക-രോതി ച കിംചന .. 8

അന്തഃസ്-സർവ-പരി+ത്യാഗീ നി+ത്യ-മന്തര-നേഷണഃ .
കുർവ+ന്നപി ബഹിഃഖ് കാര്യം സമ-മേവാവ-തിഷ്ഠതേ .. 9

ബഹിഃഫ് പ്രകൃത-സർ/വേഹോ യഥാ+പ്രാപ്ത+ക്രിയോ+ന്മുഖഃ .
സ്വകർമ+ക്രമ-സംപ്രാപ്ത-ബന്ധു-കാ+ര്യാനു/വൃ+ത്തിമാൻ .. 10

സമ+ഗ്ര/സുഖ-ഭോഗാത്മാ സർവാശാ+സ്വിവ സംസ്ഥിതഃ .
കരോ+ത്യഖില-കർമാണി+ ത്യക്ത-കർതൃത്വ-വിഭ്രമഃ .. 11

ഉദാസീന-വദാസീനഃഫ് പ്രകൃതഃഖ് ക്രമ-കർമസു .
നാഭി-വാഞ്ഛതി ന+ ദ്വേഷ്ടി/ ന ശോചതി ന ഹൃഷ്യതി .. 12

അനുബന്ധ-പരേ ജന്താ/വസം/സക്തേന ചേതസാ .
ഭക്തേ ഭക്ത-സമാചാരഃശ് ശഠേ ശഠ ഇവ സ്ഥിതഃ .. 13

ബാലോ ബാലേഷു വൃ+ദ്ധേഷു/ വൃ+ദ്ധോ ധീരേഷു ധൈര്യവാൻ .
യുവാ യൗവന-വൃ+ത്തേഷു ദുഃഖിതേ+ഷ്വനു ദുഃഖിതഃ .. 14

പ്രവൃത്ത-വാക്/പുണ്യ-കഥോ ദൈന്യാദ്-വ്യപ-ഗതാ-ശയഃ .
ധീര-ധീരു-ദിതാ-നന്ദഃഫ് പേശലഃഫ് പുണ്യ-കീർതനഃ .. 15

പ്രാ+ജ്ഞഃഫ് പ്രസന്ന-മധുരഃഫ് പൂർണഃസ്/ സ്വ+പ്രതി-ഭോദയേ .
നിരസ്ത-ഖേദ-ദൗർ/ഗത്യഃസ്/ സർവസ്മിൻഥ്.സ്നിഗ്ധ-ബാന്ധവഃ .. 16

ഉദാര-ചരിതാ-കാരഃസ് സമഃസ് സൗമ്യ-സുഖോ-ദധിഃ .
സു+സ്നിഗ്ധഃശ് ശീതല+സ്പർശഃഫ് പൂർണചന്ദ്ര ഇവോദിതഃ .. 17

ന തസ്യ സുകൃതേ-നാർഥോ/ ന ഭോഗൈർ/ന ച കർമഭിഃ .
ന ദുഷ്കൃതൈർ/ന ഭോഗാനാം സംൻ ത്യാഗേന ന-ബ+ന്ധുഭിഃ .. 18

ന കാര്യ-കാരണാ/രമ്ഭൈർ/ന നിഷ്കൃത-തയാ തഥാ .
ന ബന്ധേന ന മോക്ഷേണ ന പാതാ-ലേന നോ ദിവാ .. 19

യഥാ-വസ്തു യഥാ-ദൃഷ്ടംഞ് ജഗദേക-മയാ+ത്മകമ് .
തദാ ബന്ധ-വിമോ+ക്ഷാണാംൻ ന+ ക്വചിത്/കൃപണം മനഃ .. 20

സമ്യഗ്-ജ്ഞാനാ+ഗ്നിനാ യ+സ്യ ദഗ്ധാഃസ് സംദേഹ-ജാലികാഃ .
നിഃശ്-ശങ്ക-മല-മു+ഡ്ഡീനസ്/തസ്യ ചിത്ത-വിഹങ്/ഗമഃ .. 21

യസ്യ+ ഭ്രാന്തി-വിനിർ/മുക്തം മനഃസ് സമ-രസം സ്ഥിതമ് .
നാസ്ത-മേതി ന ചോദേതി+ വ്യോമ-വത്-സർവ-ദൃഷ്ടിഷു .. 22

മംജൂ/ഷായാംൻ നിഷ+ണ്ണ+സ്യ യഥാ ബാലസ്യ ചേഷ്ടതേ .
അങ്ഗാ-വ+ല്യനു/സംൻ ധാന/വർജിതംയ് യസ്യ വൈ തഥാ .. 23

ഘൂർണൻ/ക്ഷീവ ഇവാ-ന+ന്ദീ/ മന്ദീ-ഭൂത-പുനർ/ഭവഃ .
അനുപാദേയ-ബു+ദ്ധ്യാ തു/ ന+സ്മര+ത്യ-കൃതംങ് കൃതമ് .. 24

സർവ സർവ+പ്രകാരേണ ഗൃഹ്ണാതി ച ജഹാതി ച .
അനു-പാദേയ-സർവാർ/ഥോ/ ബാല-വ+ച്ച വിചേ+ഷ്ടതേ .. 25

സ തി+ഷ്ഠ+ന്നപി കാ+ര്യേഷു ദേശ-കാല+ക്രിയാ+ക്രമൈഃ .
ന കാര്യ-സുഖ-ദുഃഖാ+ഭ്യാം മനാ-ഗപി-ഹി ഗൃ+ഹ്യതേ .. 26

ബഹിഃഫ് പ്രകൃത-സർവാർഥോ്+പ്യന്തഃഫ് പുന-രനീ-ഹയാ .
ന സത്താംയ് യോജയ+ത്യർഥേ ന ഫലാ+ന്യനു-ധാവതി .. 27

നോപേ+ക്ഷതേ ദുഃഖ-ദശാംൻ ന സുഖാ-ശാമ-പേ+ക്ഷതേ .
കാ+ര്യോദയേ നൈതി മുദംങ് കാര്യ-നാശേ ന ഖി+ദ്യതേ .. 28

അപി ശീത-രുചാ-വർകേ സുതപ്ത്യേ/പീ+ന്ദു-മണ്ഡലേ .
അ+പ്യധഃഫ് പ്രസര+ത്യഗ്നൗ വിസ്മയോ്/സ്യ ന ജായതേ .. 29

ചിദാ+ത്മന ഇമാ ഇത്ഥം പ്രസ്ഫുര+ന്തീഹ ശ+ക്തയഃ .
ഇ+ത്യ+സ്യാ+ശ്ച+ര്യ/ജാലേഷു/ നാ+ഭ്യു-ദേതി കുതൂ-ഹലമ് .. 30

ന ദയാ-ദൈന്യ-മാദത്തേ ന+ ക്രൗര്യ-മനു-ധാവതി .
ന ലജ്ജാ/മനു-സംധത്തേ നാല+ജ്ജ+ത്വംഞ് ച ഗ+ച്ഛതി .. 31

ന കദാചന ദീനാ+ത്മാ നോദ്ധ-താത്മാ കദാചന .
ന+പ്രമത്തോ ന ഖി+ന്നാത്മാ നോ+ദ്വിഗ്നോ ന- ച ഹർഷവാൻ .. 32

നാ+സ്യ ചേതസി സുസ്-ഫാരേ ശര-ദമ്ബര-നിർമലേ .
കോപാ-ദയഃഫ് പ്രജാ-യ+ന്തേ നഭ-സീവ നവാ+ങ്കുരാഃ .. 33

അനാരത-പത+ജ്ജാത/ഭൂതായാംഞ് ജഗതഃസ് സ്ഥിതൗ .
ക്വ കഥംങ് കില കാസൗ സ്യാത്-സുഖിതാ്/സുഖിതാ-ഥവാ ..34

ഫേനാ-ജവംഞ് ജവീ-ഭാവേ ജലേ ഭൂത+ക്രമേ തഥാ .
ക്വ-കി/ലേദംങ് കുതഃഖ് കോ്/തഃഫ് പ്രസങ്ഗഃസ്/ സുഖ-ദുഃഖയോഃ .. 35

ഭാവാ-ഭാവൈര/പ+ര്യന്തൈ/രജ+സ്രംഞ്. ജന്തു-സംഭവൈഃ .
ന വിശീ+ര്യന്തി നോ+ദ്യന്തി ദൃഷ്ടി-സൃഷ്ടി+ക്ഷമാ നരാഃ .. 36

നിമേഷം പ്രതി യാമിന്യാംയ് യഥാ+ന്യാഃസ് സ്വപ്ന-ദൃഷ്ടയഃ .
ക്ഷണോത്/പത്തി/വിനാ-ശി+ന്യസ്/തഥൈതാ ലോക-ദൃഷ്ടയഃ .. 37

അനാ-രത/സമുത്-പത്താ-വനാ-രത-വിനാശിനി .
കഃഖ് ക്രമോ ദഗ്ധ-സംസാരേ കാരുണ്യാ-നന്ദയോ-രിഹ .. 38

ശുഭാ-ഭാവാത്-സുഖാ-ഭാവേ+ സ്ഥിതിംയ് യാതേ വില+ക്ഷണാഃ .
കീദൃശ്യഃഖ് കഥമാ-യാതാഃഖ്/ ക്വ-വാ-താ ദുഃഖ-സംവിദഃ .. 39

സുഖ-സം/വേദ-നാ+ന്തോ+ത്ഥാ+ സ്വബീജംവ് വിതനോതി യാ .
ശാന്താ ദുഃഖ-ദശാ സേയംങ് കഥമന്തർ/ഹിതേ സുഖേ .. 40

ക്ഷീണാ+ഭ്യാം സുഖ-ദുഃഖാ+ഭ്യാം ഹേയോ-പാദേ-യയോഃഹോ ക്ഷയേ .
ഈപ്സിതാ-നീപ്സിതേ+ക്വ+സ്തോ/ ഗലി-ത്യേ്ഥ ശുഭാ-ശുഭേ .. 41

രമ്യാ/രമ്യ-ദൃശോർ/നാശാ+ദ്യാതേ ഭോഗാഭി/വാഞ്ഛനേ .
നൈരാശ്യേ സംതതം പ്രൗഢേ ഹിമവ+ദ്വിഗലേ+ന്മനഃ .. 42

ആമൂലാ+ന്മനസി+ ക്ഷീണേ സംക+ല്പ+സ്യ കഥാ ച കാ .
തിലേ+ഷ്വി/വാതി-ദഗ്ധേഷു തൈല+സ്യ കലനാ കുതഃ .. 43

ഭാവേ+ഷ്വഭാവ/ഘന-ഭാവനയാ മഹാത്മാ
നിർമുക്ത-സംകലന/മമ്ബര-വത്-സ്ഥിതേഷു .
ചിത്തം പ്രതി+സ്വ/മുദിതോ വിത-തൈക-രൂപീ+
ജ്ഞസ്/തിഷ്ഠതി+ സ്വപിതി ജീവതി നിത്യ-തൃപ്തഃ .. 44

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോപായേ-ഷൂപ-ശമ+പ്രകരണേ ജീവ+ന്മുക്ത+സ്വരൂപ-വർണനംൻ നാമ സപ്ത-സപ്തതി-തമഃസ് സർഗഃ ..77..

ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
9.11.2023